

УДК 378:[81'243:004

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-691-704](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-691-704)

Дроздова Вероніка Вячеславівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Хмельницький національний університет, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29000, <https://orcid.org/0000-0002-2367-8784>

Рудніцька Катерина Валеріївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, Хмельницький національний університет, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29000, <https://orcid.org/0000-0002-9644-8226>

ЗМІСТ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Аноція: Мовна підготовка студентів у закладах вищої освіти визначається не лише як складне, але й як надзвичайно багатогранне завдання, що охоплює вдосконалення вимови, розвиток навичок у письмовому та усному мовленні, а також володіння міжкультурною комунікацією. Ця стаття досліджує сутність мовної підготовки в контексті сучасних вимог і визначення оптимального змісту цього процесу в рамках освітнього процесу в установах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень показав, що питання змісту мовної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій не є достатньо дослідженим. Завдання статті включає в себе розгляд аспектів мовної підготовки, визначення проблем у змісті та впровадженні міжпредметної координації, а також представлення пропозицій щодо вдосконалення змісту та організації мовного навчання для майбутніх фахівців з інформаційних технологій з урахуванням міжпредметних зв'язків та координації.

Зміст мовної підготовки для майбутніх фахівців з інформаційних технологій передбачає освоєння мовних та мовленнєвих навичок у рідній та іноземній мовах. Структурування матеріалу мовної підготовки має відповідати принципам наступності, послідовності, міжпредметних зв'язків, міжпредметної координації та орієнтації на професійну підготовку. Однак, неузгодженість, що пов'язана зі змістом навчальних дисциплін «Іноземна мова» та «Іноземна мова професійного спрямування» та змістом циклів фундаментальних та фахових дисциплін, ускладнює

ефективне впровадження цих принципів, що призводить до ситуації, коли студенти знайомляться з реаліями, явищами та визначеннями іноземною мовою швидше, ніж отримують знання цього матеріалу рідною мовою під час вивчення відповідних фахових дисциплін. Внаслідок цього студенти поступово втрачають сформовану професійну іншомовну компетентність.

Для ефективної міжпредметної координації є важливими спільні зусилля викладачів мови та фахових дисциплін. Зазначене має включати: узгодження навчальних програм, обсягу навчального матеріалу, мовних ресурсів, методів навчання, а також вимог до знань, вмінь та компетентностей. Для вирішення цих завдань слід впроваджувати заходи, такі як регулярні зустрічі, взаємовідвідування занять та спільне створення навчальних матеріалів, включаючи тексти, комунікативні вправи та методичні вказівки.

Ключові слова: мовна підготовка, зміст мовної підготовки, майбутні фахівці з інформаційних технологій, іноземна мова, іноземна мова професійного спрямування, міжпредметні зв'язки, міжпредметна координація.

Drozdova Veronika Vyacheslavivna PhD (in Pedagogical Sciences), Associate Professor, Associate Professor of the Foreign Languages Department, Khmelnytsky National University, Instytutaska St., 11, Khmelnytskyi, 29000, <https://orcid.org/0000-0002-2367-8784>

Rudnitska Kateryna Valeriivna PhD (in Pedagogical Sciences), Associate Professor, Associate Professor of the Foreign Languages Department, Khmelnytsky National University, Instytutaska St., 11, Khmelnytskyi, 29000, <https://orcid.org/0000-0002-9644-8226>

THE CONTENT OF LANGUAGE TRAINING OF FUTURE INFORMATION TECHNOLOGY SPECIALISTS

Abstract. Language training for students in institutions of higher education is defined not only as a complex but also an extraordinarily multifaceted task, encompassing pronunciation refinement, development of written and oral communication skills, and proficiency in intercultural communication. This article examines the essence of language training in the context of modern requirements and determines the optimal content of this process within the framework of the educational process in institutions of higher education.

Analysis of recent research has revealed that the question of the content of language training for future information technology specialists is not sufficiently investigated. The objectives of the article include examining aspects of language training, identifying problems in the content and implementation of interdisciplinary coordination, and presenting suggestions for improving the content and organization of language training of future information technology specialists, considering interdisciplinary connections and coordination.

The content of language training of future IT specialists involves acquiring language and communication skills in both native and foreign languages. Structuring language training material should adhere to principles such as continuity, sequence, interdisciplinary connections, interdisciplinary coordination, and orientation toward professional training. However, the current lack of conducive conditions in institutions of higher education impedes the effective implementation of these principles, leading to a situation where students encounter foreign language concepts faster than they comprehend them in their native language during the study of corresponding professional disciplines. Consequently, students gradually lose their formed professional multilingual competence.

One distinctive feature of teaching future IT specialists is the presence of not only internal interdisciplinary coordination but also alignment between technical and language subjects. Coordinated efforts among language and technical discipline lectures are vital for effective interdisciplinary coordination, involving agreement on syllabi, including educational material volume, language resources, teaching methods, and knowledge, skills, and competency requirements. To address these challenges, measures such as regular meetings, cross-disciplinary class visits, and collaborative creation of educational materials, including texts, communicative exercises, and methodological guidelines, should be implemented.

Keywords: language training, the content of language training, future information technology specialists, foreign language, foreign language for special purposes, interdisciplinary connections, interdisciplinary coordination.

Постановка проблеми. Мовна підготовка студентів у закладах вищої освіти (далі: ЗВО) визнається не лише складним, але й вкрай багатограним завданням. Цей процес є справжнім комплексом організаційних, педагогічних та методичних заходів, спрямованих на формування широкого спектру вмінь та навичок, необхідних для ефективного професійного спілкування під час майбутньої професійної діяльності.

У законі України «Про освіту» (2017) наголошено на необхідність володіння іноземною мовою, а розвиток іншомовної комунікативної компетентності визначено як ключову компетентність, яка є необхідною для успішного функціонування в сучасному житті [1]. Згідно з освітньо-професійними програмами для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі «Інформаційні технології», включено дисципліну «Іноземна мова» до переліку обов'язкових, а вміння спілкуватися іноземною мовою розглядається як загальна компетентність майбутніх фахівців в області інформаційних технологій [2].

Майбутні фахівці з інформаційних технологій повинні володіти мовною компетентністю, оскільки вони відповідають за ефективну комунікацію в різноманітних областях. В цьому контексті особливо важливим є розуміння сутності та визначення оптимального змісту мовної підготовки, яке виходить за межі простого вивчення граматичних правил і поповнення словникового запасу.

Мовна підготовка в закладах вищої освіти охоплює вдосконалення вимови, розвиток навичок у письмовому та усному мовленні. Зокрема, важливо визначити сутність мовної підготовки в контексті сучасних вимог і визначити оптимальний зміст цього процесу в рамках освітнього процесу в установах вищої освіти.

З огляду на динамічні зміни в сучасному світі та інтернаціоналізацію вищої освіти, мовна підготовка стає стратегічно важливим елементом для успішної академічної мобільності та подальшої професійної кар'єри майбутніх фахівців з інформаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій виявив, що науковці України виявляють глибокий інтерес щодо вивчення мовної підготовки майбутніх фахівців у професійно-технічних навчальних закладах, коледжах, закладах вищої освіти: розвиток професійного мовлення фахівців сфери обслуговування, професійно-мовленнєва підготовка фахівців біржової діяльності, формування мовленнєвої компетентності майбутніх економістів (І. Бабій, В. Гордієнко, В. Ісакова); проблеми мовної, мовнокомунікативної, мовленнєвої компетентностей особистості фахівця (О. Біда, І. Кожем'якіна, Л. Мацько, О. Семенов, Л. Струганець та ін.); проблеми формування мовленнєвої підготовки фахівців (Н. Бідюк, Л. Базиль, М. Вовк, О. Мартинюк, Л. Мацько, Т. Симоненко, К. Скиба та ін.). Особливості іншомовної підготовки у ЗВО, а саме, тенденції мовної підготовки майбутніх фахівців у контексті впливу інформаційно-комунікаційних технологій відображені в наукових розвідках О. Матвієнко, Т. Коваль. Науковець О. Синєкоп досліджувала

особливості імплементації міждисциплінарного підходу в навчання іноземних мов фахівців, О. Нітенко дослідила особливості іншомовної підготовки фахівців у порівняльному контексті європейського досвіду. Проте, питання змісту мовної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій не є достатньо дослідженим.

Мета статті: Аналіз змісту мовної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій у ЗВО, визначення ключових викликів та пропозицій для оптимізації цього процесу.

Завдання статті:

1. Розглянути аспекти мовної підготовки студентів, зокрема фахівців з інформаційних технологій.

2. Визначити проблем у змісті мовної підготовки та впровадження міжпредметної координації.

3. Представити пропозиції щодо вдосконалення змісту та організації мовного навчання для майбутніх фахівців з інформаційних технологій з урахуванням міжпредметних зв'язків та міжпредметної координації.

Виклад основного матеріалу. Зміст мовної підготовки майбутніх професіоналів в галузі інформаційних технологій включає освоєння мовних та мовленнєвих знань, вмінь та навичок у рідній та іноземній мовах. Також важливим є розвиток мовної та іншомовної компетентності в їхній майбутній професійній сфері.

Відбір, організація та структурування матеріалу щодо змісту мовної підготовки має відбуватись із дотриманням принципів наступності та послідовності, міжпредметних зв'язків, міжпредметної координації та орієнтації на професійну підготовку. Необхідно узгоджувати зміст навчальних дисциплін циклів підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій на кожному етапі їхньої підготовки. До прикладу, зміст навчальних дисциплін «Іноземна мова», «Англійська мова», «Іноземна мова професійного спрямування», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Англійська мова за професійним спрямуванням» (назву дисципліни формулює фахова кафедра), має бути узгодженим зі змістом циклів фундаментальних та фахових дисциплін посеместрово, що, в свою чергу, відповідатиме принципам системності й міжпредметних зв'язків.

Вітчизняна практика свідчить про те, що в закладах вищої освіти не створено відповідних умов для ефективного реалізації принципів наступності й послідовності, як і міжпредметної інтеграції в контексті вивчення іноземної мови професійного спрямування та предметів фундаментальної й фахової підготовки. У більшості ЗВО навчальними

планами професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із інформаційних технологій передбачено вивчення іноземної мови студентами протягом 1-2 навчальних семестрів, іноземної мови професійного спрямування (як вибіркової дисципліни) у 3-6 семестрів, тоді як більшість фахових дисциплін починають вивчатися з 5 семестру.

У результаті складається ситуація, коли студенти знайомляться з реаліями, явищами та визначеннями іноземною мовою швидше, ніж отримують знання цього матеріалу рідною мовою під час вивчення відповідних фахових дисциплін. Важливо відзначити, що у 3-6 навчальних семестрах не передбачено обов'язкового вивчення студентами з інформаційних технологій іноземної мови, а лише як вибіркової дисципліни. Таким чином, протягом цього періоду студенти поступово втрачають сформовану професійну іншомовну компетентність.

Аналіз навчальних планів для студентів в галузі інформаційних технологій у різних ЗВО, виявив, що для теоретичної підготовки бакалаврів виділяється від 150 до 300 годин для вивчення іноземної мови. Це становить від 2,0 до 4,4% загальної кількості всього навчального часу. Проте виникає суперечність, оскільки існує необхідність складання обов'язкового вступного іспиту з іноземної мови для вступу до магістратури, в той час як навчальні можливості для вивчення іноземної мови під час підготовки бакалаврів виявляються обмеженими. Це може бути причиною низького рівня володіння студентами іноземною мовою.

Для студентів, які навчаються на другому (магістерському) рівні вищої освіти, кількість навчальних годин, які виділяються на вивчення дисциплін, таких як «Іноземна мова професійного спрямування», «Іноземна мова за професійним спрямуванням» або «Англійська мова за професійним спрямуванням», обмежується лише окремими спеціальностями факультету інформаційних технологій, причому у деяких ЗВО зовсім не передбачено вивчення іноземної мови. Однак, згідно з оновленими вимогами, вже на початку навчання студенти-магістри повинні володіти професійною іншомовною компетентністю, яка не менше за рівень B2 (згідно із глобальною шкалою рівнів володіння мовою, визначеною у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти [3, с. 22-25]).

Для вступу до аспірантури, випускники магістратури повинні володіти іноземною мовою на рівні B2, C1 чи C2 (відповідно - просунутий, автономний компетентний). Однак обмежена кількість годин й невідповідність принципам системності, наступності та

неперервності в навчанні дисциплін «Іноземна мова», «Англійська мова», «Іноземна мова професійного спрямування», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Англійська мова за професійним спрямуванням» заважають розвитку, а навіть призводять до втрати рівня сформованості мовної компетентності. Таким чином, студенти знаходяться в ситуації, коли не можуть вступити на навчання до магістратури чи аспірантури (докторантури), оскільки іспит з іноземної мови є обов'язковою умовою вступу. Це не лише порушує значущі дидактичні принципи організації іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців, але також обмежує навчальні можливості студентів.

Щоб вирішити зазначену вище проблему в умовах недостатньої кількості навчальних годин, ми розглядаємо можливість оновлення та структурування вмісту навчальних предметів на основі міжпредметної інтеграції або координації, що сприятиме забезпеченню професійно орієнтованого вивчення мови. А саме, розпочинаючи з першого семестру, необхідно переглянути зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова», «Англійська мова» відповідно до змісту базових дисциплін (1-2 семестри), а зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Англійська мова за професійним спрямуванням» – зі змістом фахових дисциплін (3-8 семестри).

Для набуття професійної мовної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій необхідною є чітка взаємодія між гуманітарними та фаховими предметами. У процесі дослідження цієї проблеми через аналіз довідникових та наукових джерел було виявлено термінологічні розбіжності в поняттях «міжпредметні зв'язки» та «міжпредметна координація».

Такі науковці, як В. Авраменко [4], Л. Ковальчук [5], І. Малафійк [6], та інші, дослідили певні аспекти проблеми формування й реалізації міжпредметних зв'язків у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю. Дослідниками Г. Бібік [7], С. Гончаренко [8], О. Заблоцька [9], М. Фіцула [10] та ін. ґрунтовно проаналізовано питання міжпредметної інтеграції та міжпредметних зв'язків у підготовці фахівців інших профілів (екологія, хімія, соціально-гуманітарний тощо). Таким чином, можна зазначити, що проблему міжпредметної інтеграції можна віднести до числа традиційних, які стали вже класичними проблемами педагогіки.

С. Гончаренко тлумачить поняття «міжпредметні зв'язки» як «взаємне узгодження навчальних програм, зумовлене системою наук і

дидактичною метою». Науковець зауважує, що міжпредметні зв'язки відображають комплексний підхід до виховання й навчання, який дає можливість виділити як головні елементи змісту освіти, так і взаємозв'язки між навчальними предметами, і виконують виховну, розвивальну й детермінуючу функцію, оскільки підвищують продуктивність перебігу психічних процесів [8].

М. Фіцула [10, с. 101] визначає міжпредметні зв'язки як узгодженість між навчальними предметами, яка дозволяє розглядати факти та явища реальної дійсності під різним кутом зору.

Міжпредметні зв'язки визначають цільову спрямованість дидактичних принципів, а також створюють умови для формування цілісного наукового світогляду, конкретизують і узагальнюють комплексну систему знань, на думку О. Музальова [11, с. 81]. Окрім того, міжпредметні зв'язки сприяють розвитку абстрактного мислення, навичок і вмінь відбирати та інтегрувати інформацію.

Отже, для стимулювання прагнення студентів до професійного самовдосконалення у сфері професійної діяльності, важливо впровадити систему взаємодії між предметами, у результаті яких формується ця якість.

Взаємодія мови з іншими дисциплінами гуманітарного циклу реалізується через різноманітні методи навчання, такі як використання історичного та культурологічного матеріалу під час вивчення розмовних тем, що включені в навчальні програми іноземних мов у ЗВО, аналіз паралелей з рідною мовою при вивченні граматичних аспектів іноземної мови та інші педагогічні прийоми.

Міжпредметна координація у професійній підготовці майбутніх фахівців з інформаційних технологій вирішує завдання усунення суперечностей, що виникають у зв'язку з багатопредметністю навчання. Вона сприяє формуванню системного мислення у майбутніх фахівців й дозволяє їм застосовувати отримані знання взаємозв'язано та ефективно вирішувати завдання як у навчальних, так і у професійних сферах діяльності.

Однією з характерних особливостей навчання майбутніх фахівців з інформаційних технологій є наявність не лише внутрішньої міжпредметної координації, але й узгодженість між фаховими та мовними предметами. Завдяки такій координації на різних етапах навчання відбувається більш ефективна оптимізація навчального процесу. У той же час, неузгодженість у змісті робочих навчальних програм та їх складності, особливо при викладі базових дисциплін, з урахуванням рівня мовної підготовки студентів, може призвести до

нерозуміння навчального матеріалу та унеможлиблює сприйняття змісту дисциплін.

Оскільки основні дисципліни, які формують фахову підготовку майбутніх інформаційних технологів, включають «Бази даних», «Веб-технології», «Кібербезпека», «Моделювання систем та системний аналіз», «Програмування», «Комп'ютерні мережі» тощо, міжпредметна координація надає постійний зв'язок між навчанням мови та фаховими дисциплінами, які виступають так званими «замовниками» необхідної лексики для подальшого академічного й професійного спілкування. Особливість такої координації полягає в тому, що вивчення фахових предметів відбувається паралельно з вивченням мови. Тоді як рідна та іноземна мови для майбутніх фахівців з інформаційних технологій виконують не лише роль об'єкта навчання, а й є засобом отримання інформації, можна розглядати їх як системоутворювальні чинники. Таким чином, виклад фахового матеріалу координується з програмою з мови, адаптуючи його з урахуванням етапів оволодіння студентами лексикою та конструкціями наукового стилю мовлення.

Міжпредметна координація передбачає взаємне та узгоджене вирішення завдань викладачів різних дисциплін (горизонтальна координація) та врахування й забезпечення послідовності навчання на різних рівнях вищої освіти (вертикальна координація).

У сфері змісту предметів, взаємодія між дисциплінами передбачає виявлення міжпредметних зв'язків у фахових дисциплінах, спрямованих на формування загальнонаукових понять. Шляхом відбору елементів вмісту навчально-професійної сфери визначається тематика та ситуації, і для кожної теми - лексико-граматичне наповнення та мовленнєві конструкції. Така координація включає врахування та відбір лексико-граматичного матеріалу, що є спільним для всіх дисциплін, а також встановлення лексико-граматичних та термінологічних мінімумів для кожної окремої дисципліни. Як було раніше вказано, основним критерієм відбору є частотність лексичних одиниць у наукових та фахових текстах.

Тривалий досвід викладання на факультеті інформаційних технологій, а також результати проведених досліджень й експериментів, аналіз наукових джерел свідчать про те, що для ефективної міжпредметної координації варто вживати заходи в таких напрямках: узгодження робочих навчальних програм між викладачами мови та фахових дисциплін, включаючи обсяг навчального матеріалу, мовні засоби, методи навчання, а також вимоги до знань, вмінь та навичок; систематична організація зустрічей між викладачами мови та

фахових дисциплін для обговорення нагальних питань; регулярне взаємовідвідування занять; спільне створення навчально-методичних матеріалів, таких як навчальні тексти, система комунікативних вправ та методичні вказівки.

Аналіз змісту дисциплін «Іноземна мова» або «Англійська мова» (назву дисципліни формулює фахова кафедра) вказує на недостатнє представлення матеріалів та завдань, які б сприяли формуванню міжпредметних зв'язків. А саме, на першому курсі під час вивчення цієї дисципліни студенти вивчають теми побутового та країнознавчого характеру. Проте, згідно з навчальними планами, фахові дисципліни вивчаються вже з першого року навчання, що сприяє зануренню студентів у професійне середовище. Зазначене зумовило внесення змін у зміст робочої навчальної програми для дисципліни «Іноземна мова» (або «Англійська мова»), що спрямоване на професійне зосередження тематичного наповнення.

За нашим переконанням, впровадження професійно-орієнтованого відбору та структурування контенту мовної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій на основі принципу міжпредметних зв'язків слід розпочинати вже в середині першого семестру навчання. Зокрема, в цьому контексті пропонуємо включити до змісту навчального курсу «Іноземна мова» (або «Англійська мова»), змістовний модуль «Вступ до спеціальності». Цей модуль передбачає вивчення таких тем, як «Моя майбутня професія», «Історія комп'ютерів», «Комп'ютерні компоненти», «Операційні системи», «Програмування та мови програмування» тощо. Для впровадження цієї координації ми використовуємо інформацію з профільних предметів першого курсу, виділяючи лексичний та граматичний матеріал, який є спільним для кількох фахових дисциплін першого курсу та виступає основою для навчальних текстів у методичних розробках та посібниках для студентів з інформаційних технологій.

Зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» (або «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Англійська мова за професійним спрямуванням») має враховувати зміст інтегрованих фахових дисциплін. Такі дисципліни, як «Веб-дизайн», «Кібербезпека», «Штучний інтелект» можуть служити прикладом інтегрованих навчальних курсів. За К. Крамшем (С. Kramsch), зміст навчання іноземної мови повинен включати не лише нормативну лінгвістичну систему, але й змінні та часто вживані варіанти. Викладач має акцентувати увагу студентів не лише на окремих фактах, але й на зв'язках між цими фактами. Це розширює

досвід студентів і сприяє відображенню різноманітності. Згідно з його думкою, важливо виробляти діалектичне мислення через навчання мови з орієнтацією на використання форм і дискурсивних моделей. Здебільшого, ці форми та моделі порівнюються з формами і моделями рідної мови студентів [12, с. 11-12].

Задля успішної реалізації міжпредметних зв'язків та міжпредметної координації на завершальному етапі навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти або на початку першого семестру навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ми пропонуємо ввести авторський спецкурс «Професійна мова програміста», що складається з трьох змістових модулів та передбачає вивчення наступних тем: Module 1 – Language for professional development of a programmer: «Computers», «Programming», «Web-design», «Cyber security», «Artificial Intelligence»; Module 2 – Language portfolio of a programmer: «Presentation», «Business meeting», «Negotiations», «Business phone calls»; Module 3 – Scientific language of a programmer: «Business letter», «Email», «Summary», «Report». Зазначений спецкурс сприятиме засвоєнню наукової лексики іноземною мовою, розумінню активного та пасивного станів дієслова, вивченню складних іменників, виявленню організаційних моделей та використанню лінгвістичних засобів вираження організаційних моделей у фахових текстах, а також освоєнню термінологічного апарату. Для тренування академічного письма студентам пропонується написання тез або статей для наукових видань та збірників наукових праць. Для розвитку навичок академічного мовлення студенти готують презентації, доповіді та беруть участь у студентських наукових конференціях, як українських та міжнародних, онлайн або очно.

Висновки. Стаття вказує на складність та багатогранність завдань у сфері мовної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій. Автори розкривають неузгодженість у змісті програм та складнощі в їх викладанні. Запропоновані заходи, такі як міжпредметна координація та впровадження спецкурсу, спрямовані на вирішення цих проблем.

У статті розглянуті аспекти мовної підготовки студентів, зокрема фахівців з інформаційних технологій. Мовна підготовка студентів у закладах вищої освіти визначається як складне і багатогранне завдання, що охоплює вдосконалення вимови, розвиток навичок у письмовому та усному мовленні.

Аналіз показав, що питання змісту мовної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій не є достатньо дослідженим.

Важливо визначити сутність цього процесу в контексті сучасних вимог та визначити оптимальний зміст цього процесу в рамках освітнього процесу в установах вищої освіти. Неузгодженість у змісті робочих навчальних програм та складності може призвести до нерозуміння навчального матеріалу. Пропонуються заходи для ефективної міжпредметної координації, такі як узгодження робочих навчальних програм, організація зустрічей між викладачами та спільне створення навчально-методичних матеріалів.

Запропоновано впровадження професійно-орієнтованого відбору та структурування контенту мовної підготовки на основі принципу міжпредметних зв'язків вже на ранніх етапах навчання шляхом введення в навчальний курс «Іноземна мова» змістовного модуля «Вступ до спеціальності», а на завершальному етапі навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти або на початку першого семестру навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти авторського спецкурсу «Професійна мова програміста», відповідно.

Перспективи подальших досліджень:

Загалом, дослідження і висновки статті підкреслюють важливість мовної підготовки в сучасному освітньому середовищі та розкривають питання, які потребують подальших досліджень і розв'язання для ефективного забезпечення мовної компетентності майбутніх фахівців з інформаційних технологій. На основі отриманих результатів можливо провести детальний аналіз ефективності впроваджених заходів з міжпредметної координації та визначити їхній вплив на якість мовної підготовки студентів. Також, дослідження може бути розширене на інші галузі вищої освіти для порівняльного аналізу.

Література:

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#top> (дата звернення: 15. 11. 2023)
2. Освітньо-професійна програма «Комп'ютерні науки» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 1222 Комп'ютерні науки. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/17725> (дата звернення: 15. 11. 2023)
3. Ніколаєва С. Ю. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
4. Авраменко В. І. Інтегроване навчання іноземних мов професійного спілкування// Проблеми та перспективи лінгвістичних досліджень в умовах глобалізаційних процесів: збірник тез та доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль, 2007. 289 с.
5. Ковальчук Л. О. Міжпредметні зв'язки у вивченні хіміко-технологічних дисциплін в економічному бізнес-коледжі: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Тернопіль, 2002. 20 с.

6. Малафійк І. В. Дидактика : навч. посіб. Київ: Кондор, 2005. 398 с.
7. Бібік Г. В. Міжпредметні зв'язки математики та фізики як засіб формування ключових компетентностей учнів основної школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук :13.00.02. Херсон, 2010. 22 с.
8. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
9. Заблоцька О. С. Міжпредметні зв'язки хімії у вищій екологічній освіті// Вісник Житомирського держ. універ. ім. І. Франка. Педагогічні науки . Житомир, 2008. № 41. С. 33–39.
10. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 1997. 192 с.
11. Музальов О. Роль і місце міжпредметних зв'язків у викладанні соціально-гуманітарних навчальних предметів. Професійно-спрямоване навчання і виховання особистості : зб. наук. праць / за ред. Г. П. Васяновича. Львів, 2006. 288 с.
12. Kramersch C. Context and Culture in Language Teaching . Oxford : Oxford University Press, 2004. 297 p.

References:

1. Zakon Ukraini "Pro osvitu" [The Law of Ukraine "On education"]. (n.d). zakon.rada.gov.ua Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#top> [in Ukrainian].
2. Osvitn'o-profesijna programa «Komp'juterni nauki» pershogo (bakalavr'skogo) rivnja vishhoї osviti za special'nistju 1222 Komp'juterni nauki [Educational and professional program "Computer Science" of the first (bachelor's) level of higher education, specialty 1222 Computer Science]. www.uzhnu.edu.ua Retrieved from <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/17725> [in Ukrainian].
3. Nikolaeva, S. Ju. (2003). *Zagal'noevropejs'ki rekomendacii z movnoї osviti: vivchennja, vikladannja, ocinjuvannja* [All-European recommendations on language education: study, teaching, evaluation]. Kiiv : Lenvit [in Ukrainian].
4. Avramenko, V. I. (2007). Integrovane navchannja inozemnih mov profesijnogo spilkuvannja [Integrated teaching of foreign languages of professional communication]. *Proceedings from Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia « Problemi ta perspektivi lingvistichnih doslidzen' v umovah globalizacijnih procesiv » – The International Scientific and Practical Conference « Problems and prospects of linguistic research in the conditions of globalization processes »*. (p. 289). Ternopil' [in Ukrainian].
5. Koval'chuk, L. O. (2002). Mizhpredmetni zv'jazki u vivchenni himiko-tehnologichnih disciplin v ekonomichnomu biznes-koledzhi [Interdisciplinary connections in the study of chemical and technological disciplines in the economic business college]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ternopil' [in Ukrainian].
6. Malafiiik, I. V. (2005). *Didaktika [Didactics]*. Kiiv: Kondor [in Ukrainian].
7. Bibik, G. V. (2010). Mizhpredmetni zv'jazki matematiki ta fiziki jak zasib formuvannja ključovih kompetentnostej uchniv osnovnoї shkoli [Intersubjective connections of mathematics and physics as a means of forming key competencies of primary school students]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Herson [in Ukrainian].
8. Goncharenko, S. U. (2008). *Pedagogichni doslidzhennja [Pedagogical research]*. Vinnicja : DOV «Vinnicja» [in Ukrainian].